

Az állam szerepe a magyar bankrendszer működésében, a KKV szektor hitelezésének elősegítése állami szerepvállalással

Mester Éva
Doktorandusz hallgató

Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtani Doktori Iskola

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Absztrakt:

A hitelezési aktivitás Magyarországon jelentősen lassult, a verseny szintje alacsony, a fejlett országok bankrendszeréhez való közeledés megtorpant, különösen igaz ez a KKV szektorra

A magyarországi bankrendszer első tíz piaci szereplő túlnyomó többségét külföldi bankok adják.

A magyar bankrendszerből az elmúlt néhány évben jelentős nettó forráskiáramlás történt, amely sokak szerint oka a hitelezési aktivitás visszaesésének, alapvetően a KKV szektor kárára. Másrészt a hazai bankrendszer jelentős strukturális likviditással és tőketöbblettel rendelkezik, mely több, mint 50 %-os növekedési potenciált jelenthetne a hitelpiacon.

Magyarországon a hitelfelvevők lényegesebb magasabb költséggel jutnak hitelhez a külföldi versenytársakhoz képest és bár csökkent a hitelkereslet, de csak részben igaz az állítás, hogy a hitelezést a keresleti oldal korlátozottsága gátolja. A keresleti oldal árérzékeny lett.

A támogatott hitelkonstrukciók jó része nem a bankszektoron belül valósul meg, határfokuk a KKV hitelezés növelésére alacsony. A KKV finanszírozás tőkepiaci instrumentumai kezdetlegeseek.

Miért fontos a KKV-k finanszírozásával foglalkozni?

A KKV-k a magyar társadalom kiemelten érzékeny és fontos szegmense: a működő vállalkozások 99,8 százalékát adja, munkahelyet biztosít a versenyszférában dolgozók 70 százalékának és a GDP több mint 50 százalékát állítja elő.

A magyar KKV-k gazdálkodását összességében magas munkaerő- és alacsony tőkeintenzitás jellemzi, de a legnagyobb probléma a méretnagyság.

Az EU-27 országainak átlagos KKV termelékenysége háromszor nagyobb, mint a hazai. A termelékenységi rés a mikro vállalkozásoknál a legnagyobb, a nagyvállalatoknál a legkisebb. A hazai KKV-szektor fejlődésének feltétele a méretstruktúra, növekvő átlagos vállalatméret: stabil szabályozási környezet mellett megfelelő állami szerepvállalással tőkepiaci és banki finanszírozási lehetőségek szükségesek.

Bevezetés

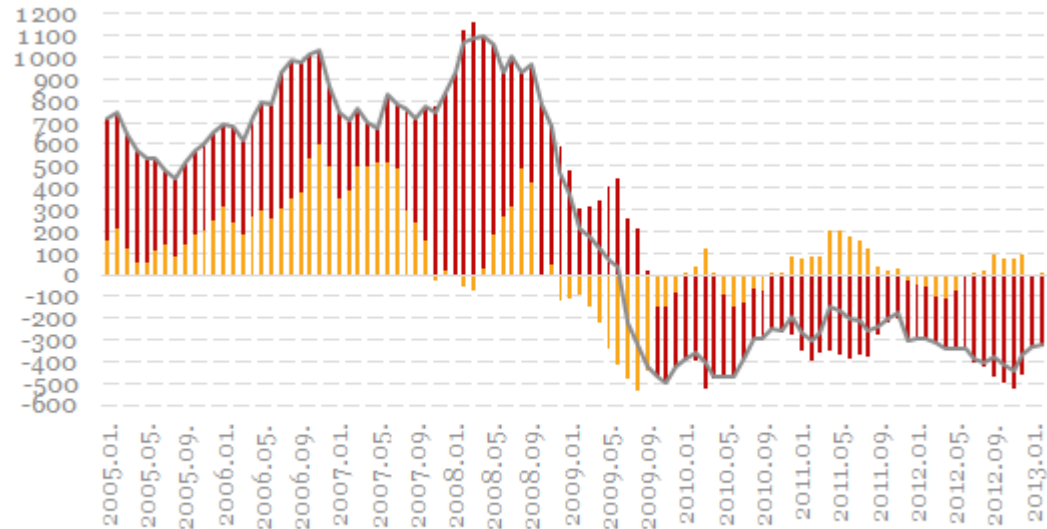
IMD (Institute für Management-Entwicklung) évente közzétett eredménye a nemzeti környezet vizsgálatát négy fő tényező köré csoportosítja, ezek a gazdasági teljesítmény, a kormányzati hatékonyság, a versenyszféra/üzleti környezet hatékonysága és az infrastrukturális feltételek.

2008-ig a szektor jellemzőinek minőségi mutatói nemzetközi összehasonlításban a felzárkózás jeleit mutatta. 2008-ról 2009-re 7 hellyel csúszott vissza a versenyképességi listán. 2009 óta a vizsgált országok közül nálunk legalacsonyabb a KKV-szektor hatékonysága, az egyik legkedvezőtlenebb a hitelhez jutás lehetősége.

Kihelyezett vállalati forinthitelek és devizahitelek 12 havi gördülőnettó összege illetve összesen (mrd Ft)

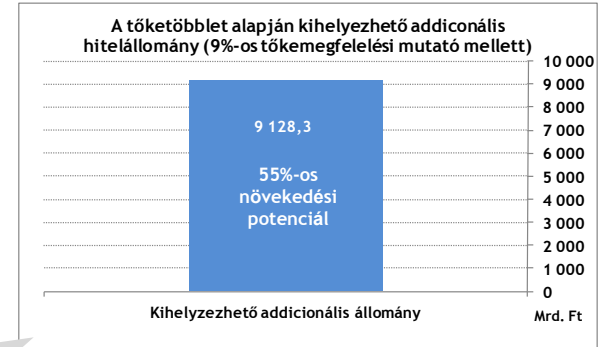
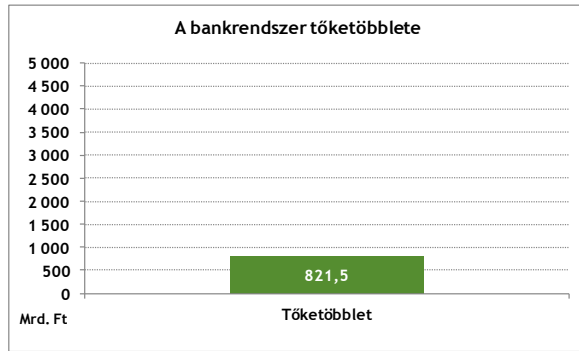

Forrás: MNB, Portfolio.hu

Vállalati hitelállomány (2012 végi adatok)

Milliárd forint	Deviza	Forint	Összesen
1. Mikro- és kisvállalkozások	867	976	1843
2. Középvállalkozások	998	614	1612
1.+2. Kkv-k	1864	1590	3454
Kkv deviza megoszlás	54%	46%	
Nagyvállalatok	1991	702	2693
Nagyvállalatok deviza megoszlás	74%	26%	

Forrás: MNB, Portfolio.hu

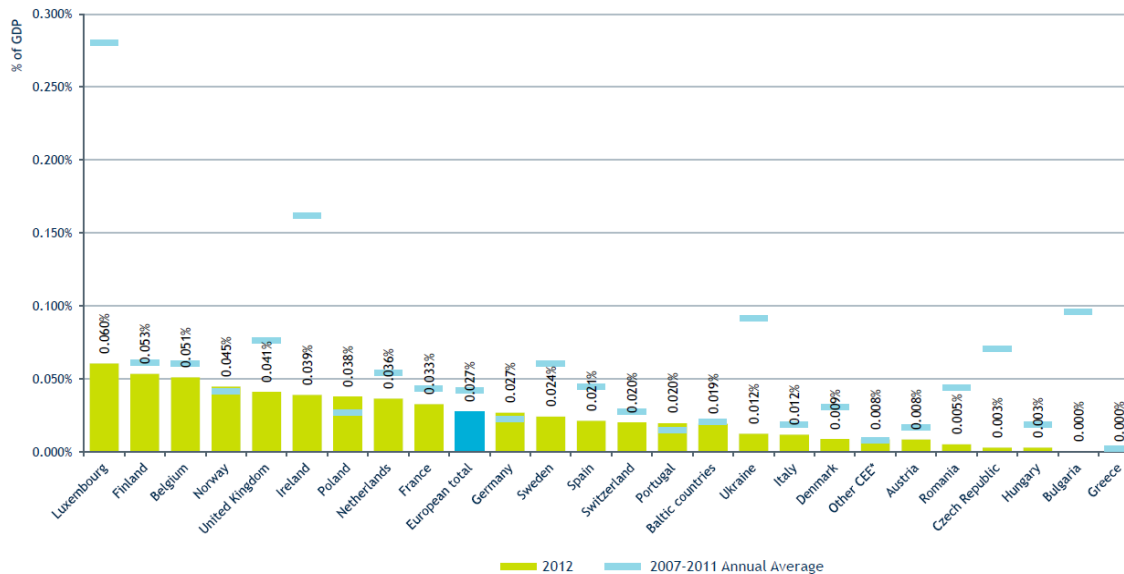

A tőkepiac hazai vizsgálata is rossz képet mutat. Magyarország azon kevés országok egyike, ahol a kockázati tőkebefektetések értéke tavaly meghaladta a magántőke befektetések értékét.

A hazai vállalatok kevésbé nyitottak a tőkebefektetőkre. Az elzárkózás miatt komoly hátrányba kerülnek a többi régiós társasággal szemben. A magántőke befogadó képesség hatékonyság növelő.

Growth - Investments as % of GDP

2012 - Market statistics

Source: Thomson Reuters Datastream (GDP) / EVCA / PEREP_Analytics

*Other CEE consists of Ex-Yugoslavia and Slovakia

Az alkalmazott kutatási módszerek és információgyűjtés bemutatása

A KKV-k és a hazai bankrendszer jelenlegi működésének bemutatására a KKV finanszírozások tükrében

- Az európai és hazai támogatások magyarországi megvalósítása a jelenlegi bankrendszeren és kockázati tőkealapokon keresztül
- Jelenlegi állami tulajdonosi szerepvállalás a magyar bankrendszerben

A környező országok KKV jellemzőinek bemutatására és a finanszírozási rendszerek elemzése (szlovák, lengyel, osztrák adatbázisok feldolgozása) bankrendszer bemutatása

- állami tulajdonosi szerepvállalás a bankrendszerben
- KKV számviteli, jogi környezet

Összehasonlító elemzés:

- *hazai felmérés és külföldi felmérés eredményeinek összehasonlítása*
- *következtetések levonása, kutatási eredmények összefoglalása*

Kihívások

Új hitelezési egyensúlytalanság korszakába érkezett a magyar KKV hitelpiac. 2008-ig egy felfokozott aranykor: alacsony forrásköltségek, csökkenő kockázati költségek, alacsony hozamelvárások, tőkepiaci aktivitás

A növekedés elfedte a szektor 2000 évek óta felerősödött strukturális problémáit: megfelelő méretszerkezet, tőkeintenziták, innovatív képesség hiányosságait. Kevésbé volt érzékelhető a gyorsan változó jogi és számviteli szabályozásunkban rejlő bizonytalansági tényező is.

Küszködő bankszektor mai formában nem képes eljuttatni képesek lesznek a korábbi hatékony formában eljuttatni megtakarításokat a hitelfelvevőkhöz.

Lehetséges válaszok a kihívásokra:

A megoldás- ezt a banki szektoron belül és kívül egyaránt lehet keresni, azonban óriási különbség van az egyes lehetséges kimenetek között.

1. Nem fog eljutni a tőke a világgazdasághoz, tovább csökken a növekedési ütem, politikai instabilitást okozva.
2. Az állam növeli gazdasági aktivitását, egy ilyen tőke vagy forrásallokáció azonban csak jóval kevésbé hatékony lehet a piacnál, ezért nagy mennyiségben tud csak kellő ösztönzést adni a hitelezésnek.
3. Az árnyék bankrendszer próbálja betölteni az űrt.
4. Nem a bankok, hanem a nem pénzügyi vállalatok finanszírozzák egymást.

Nem kizárt, hogy a bankrendszer ki tud törni a csapdából.

Kellő ösztönzéssel képes lehet a hatékonyság drasztikus növelésére és a korábbinál jobb árazásra is.

Ugyanakkora az esélye annak is, hogy félig állam által vezérelt állapotba jut vissza a rendszer.

Veszélyeket is hordoz magában a hitelezési piac benufltsága: politikai és szociális krízisekhez vezethet,

Az állami beavatkozás a piac szabadságát veszélyeztetheti, a mérlegen kívüli tételek a transzparenciát csökkentik és lehetőséget adnak a válság ciklikus ismétlődésére, a vállalatközi hitelek hatékonysága lényegesen alacsonyabb, mint a banki szolgáltatás.

	Pénzintézetek	KKV cégek	Állam
Megértés/bizalom	KKV struktúrák pontos elemzése KKV életciklusok megértése Pontos kategorizálás	Transzparencia Felelősségvállalás Összefogás	Megegyezésen alapuló közös felelősségvállalás
Diverzifikálás	Partnereket keresni a nemzetközi tőkepiacokon Új testreszabott finanszírozási modellek kialakítása	Külföldi finanszírozási források direkt elérése Tőke újraelosztása a régión belül Közös tőkeallokáció	Összetett módszerek: hatékony tőke, forrás, adóallokációs eszközök megfelelő kombinációja
Innováció	Korszerű költségek és működés Kockázati megfelelésre való fókuszálás Dinamikus árazás bevezetése	Szervezeti innováció Méretarányos cash-flow és tőke management	Konstruktív szabályozás piacösztönző megoldások hatékony garanciarendszer

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: evamester@tfac.hu

Jelen előadást „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítószámú projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

